

Fylkesmannen i Østfold

Postadresse:
Statens hus
Postboks 325
1502 Moss

Besøksadresse:
Vogtsgate 17

Telefon: 6924 7000
Telefaks: 6924 7101

E-postadresse: postmottak@fmos.no
www.fylkesmannen.no/ostfold

TURKART ØSTFOLD GOD IDÉ BLE VIRKELIGHET

Rapport nummer 9, 2007
ISBN 978-82-7395-208-0
ISSN 1890-3673

TURKART ØSTFOLD INNHold

Organisering: Fra idé til Turkart Østfold.....	2
Datainnsamling: Kart, stier og opplevelser.....	4
Kartløsning: Fra papir til internett.....	8
Videreutvikling: Turkartenes framtid.....	10

www.turkart.no/ostfold
post@turkart.no

Forfattere: Vidar Asheim, Per Henning Bjerva, Per Vallner
Foto: Vidar Asheim
November 2007

Bildet på forsiden: **UTVALGTE FORNMINNER**
Gravrøys, kyststien, Røysås, Moss

FORORD: UT PÅ TUR – ALLTID NOE NYTT PÅ LUR

Turkart Østfold ble lansert som en del av markeringen av Friluftslivets år 2005. Da ble kartløsningen på internett offisielt åpnet av fylkesmann Anne Enger og fylkesordfører Arne Øren. Samtidig ble nærmere 10 000 mapper med turkart distribuert til videregående skoler, kommuner og regionale etater, enten som kassesett eller for salg gjennom service- og turistkontorer.

De ferdige turkartene markerte slutten på et møysommelig og verdifullt arbeid med å sammenstille kartgrunnlag og gode opplevelser i fylket. Men prosjektet Turkart Østfold er ikke avsluttet. 27. september 2005 ble det opprettet

en styringsgruppe som skal arbeid videre med en forvaltningsavtale for Turkart Østfold.

Nå ønsker vi å videreutvikle turkartene for Østfold. Vi la ned et betydelig arbeid med å få på plass kartgrunnlaget, og det kan vi utnytte til å utvide løsningen geografisk og med flere funksjoner og nye bruksområder. Derfor ønsker vi innspill fra deg som bruker turkartene, enten du er ung eller gammel, går tur hver dag eller hvert skuddår. Vi håper du vil bidra med idéer, innspill, opplysninger eller bilder som gjør at enda flere tar i bruk Turkart Østfold.

Fra venstre:
TURVEIER OG VEIFAR
Onsøystien

BYGDEBORGER
Ravnefjellet sett fra Hunn-
feltet, Fredrikstad

MIDDELALDERKIRKE
Idd Kirke

ORGANISERING: FRA IDÉ TIL TURKART ØSTFOLD

Styringsgruppe ved oppstart for Turkart Østfold

Magnar Tveit,
Østfold fylkeskommune (leder)
Ottar Krohn,
Fylkesmannen i Østfold
Anne Kirsten Stensby,
Statens kartverk Oslo
Lasse Holmen,
Sarpsborg kommune
Tore Bjørnerød,
Hobøl kommune.
Aage Langeland,
Østfold fylkeskommune
(prosjektleder)

Prosjektgruppe

Thor Aage Solberg,
Fredrikstad kommune
Per Henning Bjerva,
Fredrikstad kommune
Vidar Asheim,
Fylkesmannen i Østfold
Per Vallner,
Fylkesmannen i Østfold,
Tore Hoell, FNF
Vigdis Hillmo,
Skiptvet kommune
Øyvind Stokseth,
Statens Kartverk

Referansegruppe

Folkehelseprogrammet i
Østfold
FNF-Østfold
Østfold Orienteringskrets
Østfold Idrettskrets
Østfold historielag
Østfold Bondelag
Regionvegkontoret i Østfold.

Personlige søndagsturkart på internett. Det var idéen som løsnestartskuddet for Turkart Østfold.

Initiativet til å utarbeide tur- og friluftskart for hele Østfold ble tatt i 2001. Bak initiativet sto Forum for natur og friluftsliv (FNF) i Østfold ved Tore Hoell, en paraplyorganisasjon for Friluftslivets fellesorganisasjon (FRIFO) og de øvrige friluftorganisasjonene i fylket.

Forslaget til FNF var å få til en samlet presentasjon av tilbudet knyttet til friluftsliv, naturopplevelser, kulturminner og aktiviteter for hele Østfold fylke. Det eksisterte allerede kommunale og lokale turkart, men kartene hadde ulike målestokk og symbolbruk, og ikke alle var digitalisert.

Trykte og digitale kart

Østfold fylkeskommune ved Aage Langeland fattet interesse for ideen fra FNF og startet prosjektet Turkart Østfold med fylkesmannen og kommunene som sentrale dataleverandører. Det ble tidlig en målsetting for prosjektet å gjøre dette omfattende og komplette turkartet for Østfold tilgjengelig for alle på internett. Samtidig ble det besluttet å produsere trykte turkart over hele Østfold i målestokk 1:60 000. For å få dette til var det nødvendig å samle og kvalitetssikre data fra eksisterende registre, og supplere med manglende data fra de ulike kommunene og andre bidragsytere.

Organisering av prosjektet

Prosjektet involverte alle kommunene i Østfold. I tillegg deltok Østfold fylkeskommune, Fylkesmannen i Østfold og Statens kartverk. Partene inngikk en samarbeidsavtale om geodata som gjaldt etablering av kartbase, et trykt kart og en digital utgave tilgjengelig på internett.

De kartansvarlige i alle kommunene i Østfold deltok i en kontaktgruppe som bidro med kvalitetssikring og nyregistrering av data. De hadde dessuten ansvaret for å koordinere registreringene i kommunene.

Økonomi

Alle kommuner i Østfold har bidratt med kr 1,- per innbygger. Østfold fylkeskommune og Fylkesmannen i Østfold bidrar med kr.120.000,- hver, ved siden av at prosjektet har fått tildelt spillemidler. Totalt var budsjettet på 713.000,-

Det ble trykt 9000 eksemplarer av turkartmappa; 4 kartblad i format 70x100 cm pakket i en anvendelig plastmappe. Alle videregående skoler i Østfold fikk tilsendt et klassesett. Kartmappa ble fordelt til kommunene i Østfold for salg gjennom service- eller turistkontorer. Prisen ble satt til 100 kr.

Videreføring av Turkart Østfold

Det er nå inngått en forvaltningsavtale mellom partene, og en styringsgruppe for det videre arbeidet med Turkart Østfold er etablert. Fylkesmannen i Østfold, område miljø og landbruk, driver hoveddelen av det faglige utviklingsarbeidet, vedlikeholder opplevelsespunktene og er sekretariat for forvaltningsavtalen. Fredrikstad kommune vedlikeholder stibasen.

Styringsgruppa i 2007 består av: Thor Bjønnes, Fylkesmannen i Østfold (leder), Anne Kirsten Stensby, Statens kartverk Oslo, Svein Syversen, Østfold fylkeskommune, Jan Sverre Olsen, Halden kommune, Tore Bjørnerød, Askim kommune, Lasse Holmen, Sarpsborg kommune og Per Vallner, Fylkesmannen i Østfold (sekretær).

MYSTIKK
Jettegrotta Hvalgapet på Herføl, Hvaler

«Det mest synlige resultatet av et turkart for Østfold er at den enkelte østfolding også vil kunne ta ut sitt personlige søndagsturkart på Internett – i ønsket målestokk, og kan legge på egne ønsker; som kulturminner, verneområder og øvrig biologisk informasjon med mer, og skrive det ut på et A-4 ark.»

Utdrag fra idéen til turkartene fra FNF

DATAINNSAMLING: KART, STIER OG OPPLEVELSER

Turkartene skal vise vei til opplevelser og bortgjemte perler i Østfold. Derfor inneholder de mer informasjon og ser annerledes ut enn tradisjonelle kart.

GRUNNKARTET

De trykte turkartene for Østfold er basert på N50-serien til Statens kartverk og trykt i målestokk 1:60 000. En av målsettingene for turkartene var å gjøre det enkelt for folk å planlegge søndagsturen. Derfor ble det gjort enkelte endringer i symbol- og fargevalg i forhold til det som er standard for kartserien. Veiene er for eksempel markert med svart farge for at

opplevelsespunktene skal tre tydelig fram. Resultatet er at de fire, trykte turkartene gir god oversikt over tilbudet i nærområdet og gjør det enkelt å planlegge turer.

Det digitale turkartet inneholder langt mer informasjon enn det trykte. Brukerne kan selv velge målestokk, zoom seg inn, se bilder og hente fram informasjon om turmålene, severdighetene, naturopplevelsene og kulturminnene som er merket i kartet. Det digitale kartgrunnlaget er mer detaljert og viser blant annet fem meters høydekurver. Dessuten kan brukerne velge mellom kart og flyfoto som bakgrunnsbilde.

Kartutsnittene viser forskjellen mellom det trykte kartet og den digitale utgaven. Bilde 2 viser et digitalt utsnitt i målestokk 1:20 000. Utsnittet tilsvarer området markert rødt i den trykte utgaven (bilde 1).

STIER

Turkartene dekker så godt som alle merkede og umerkede stier. I tillegg viser de traktorveier, historiske veier og far, samt utfartsparkering i skog og mark. Sti- og veisystemene er best beskrevet i områder som allerede var dekket av gode, oppdaterte turkart. I disse områdene er nøyaktigheten i kartene rimelig god, og turkartene gir et dekkende bilde av eksisterende stisystemer. I andre områder var kartgrunnlaget langt dårligere, derfor kan nøyaktigheten variere og enkelte stisystemer være mangelfullt beskrevet.

Mange, ulike datakilder

Arbeidet med å kartlegge stier tok utgangspunkt i N50-serien og Felles KartdataBase (FKB). Stiene ble skrevet ut på manuskart og oversendt kommunene sammen med en forespørsel om å få tilsendt gamle og nye turkart.

Tilbakemeldingene fra kommunene ble levert enten som påtegninger i manuskartene eller som digitale data i form av SOSI- eller dxf-filer. Enkelte av kommunene supplerte dataene med orienteringskart. Noen kommuner oversendte også data for stiene i dxf-filer, men filene var ikke lagt i et definert koordinatsystem.

Variierende nøyaktighet

Det var en stor utfordring å kombinere de ulike kildene. FKB-data har stor nøyaktighet men mangler ofte sammenheng i stisystemene. Det som er synlig fra luften er lagt inn med relativt stor nøyaktighet. N50-serien og turkart gir normalt bedre oversikt over stisystemer, men nøyaktigheten varierer. Orienteringskart gir som regel den beste oversikten over stier. Ulempen er at de ikke er tilgjengelig for alle områder. Prosjektet hadde dessuten begrenset med tid til å sjekke stidata fra de øvrige kildene mot orienteringskart.

Overføring av data

Alle digitale data som ikke var definert i et koordinatsystem, måtte overføres. Bygninger, og noen ganger veikryss, ble brukt som referansepunkter der koordinatene kunne bestemmes både i EUREF89 og i det lokale koordinatsystemet. De digitale dataene ble så overført til EUREF89. I mange tilfeller reduserer dette nøyaktigheten på dataene. Det henger sammen med at turkart og orienteringskart ofte består av mange enkeltdele som er satt sammen til ett, sammenhengende kart.

Sammenstilling av data

Etter overføringen av data ble områdene gjennomgått kommune for kommune ved å sammenligne FKB-data med de øvrige kildene. FKB-dataene ble valgt der både FKB og andre kilder hadde registrert stier. I tilfeller der FKB manglet sammenheng ble data fra flere kilder lappet sammen for å vise stisystemene. Korte stideler som ikke inngikk i et sammenhengende stisystem, ble tatt bort.

Det ble prioritert å bruke digitale data i denne prosessen. I områder der dataene bare var tilgjengelig på papir, ble papirkartene skjermdigitalisert og dataene lagt inn etter referansepunkter i kartet, oftest høydekurver. I databasen fikk alle stiene og løypene tilegnet en egenskap som forteller hvilken kilde de er hentet fra.

OPPLEVELSESPUNKTER

Felles for punktene og turmålene som er merket i kartet, er at de skal by på opplevelser. Det kan være opplevelsen av å besøke et sted som stimulerer fantasien, å lære noe nytt i naturen eller oppdage opprinnelsen til et mystisk navn. Turkartene viser vei til et bredt utvalg av slike opplevelsespunkter og forteller historiene bak. Kartene dekker i tillegg et stort antall tilret-

>

telagte badeplasser, attraktive turområder, utsiktspunkter og lett tilgjengelige utfartsmål.

I områder der det er langt mellom opplevelsespunktene, ble det lagt vekt på å legge inn et bredt utvalg kulturminner. Der tilfellet er det motsatte, ble utvalget begrenset til kulturminner som er synlige og tilrettelagt for publikum. Turkartene dekker ikke alle gravhauger og steinalderboplasser, men de såkalte bygdeborgene ble tatt med i sin helhet, fordi plasseringen på kartet kan ha vel så stor interesse som å besøke selve borgen.

Omfattende innsamling

Dataene med opplevelsespunktene ble samlet inn over en lang periode. Blant de mange bildene var fylkesmannens data om friluft- og verneområder, Borgarsyssel Museums arkiver, og turhåndbøker og foldere for Indre Østfold, Glommastien og Hvaler. Sist, men ikke minst, bidro de mange, lokale turkartene til å få kartlagt opplevelsespunkter rundt om i kommunene.

I alt ble det registrert og beskrevet mer enn 1500 opplevelsespunkter, inkludert linjer og områder som foreløpig ikke er lagt inn i turkartene. Omlag 1000 av opplevelsespunktene ligger i Østfold, de resterende i tilstøtende kommuner i Akershus og Sverige.

Konstruktiv høringsprosess

I den første registreringsfasen ble det brukt

oversiktskart som ga dårlig nøyaktighet. En del av disse feilene ble rettet opp i forbindelse med den kommunale høringsprosessen i Østfold. Høringene bidro til å kvalitetssikre opplevelsespunktene, både med hensyn til nøyaktighet og utvalg. I tillegg førte de til tips om nye opplevelsespunkter.

Hvert opplevelsespunkt fikk en kort beskrivelse og ble kodet til objekttype (punkt, linje eller polygon) og tema i databasen. Eksempler på slike tema er gravhaug, større gravfelt, mystisk sted, hustuft, tekniske kulturminner, historiske veifar, åpen og privat herregård, museum, utsiktstårn, større og mindre badeplasser, utfartsparkering og båtutsetting.

Til sammen omfatter databasen 70 slike tema når det skilles mellom ulike typer, former og størrelser. Enkelte opplevelsespunkter ble knyttet til flere tema, for eksempel Hobøl kirketun som finnes igjen under temaene 18. middelalderkirke, 34. historisk bygningsmiljø og 37. historisk hage.

Valg av karttegn

Av praktiske hensyn ble de 70 opplevelsestemaene slått sammen til 20 karttegn i turkartet. Hvert karttegn dekker en gruppe nærliggende opplevelsestema. Det gjør turkartet enklere og mer oversiktlig. Detaljene og nyansene er likevel beholdt i databasen og i tekstboksene i kartene.

Fra venstre:
KIRKERUIN/GAMMEL KIRKE
Kirke fra etterreformatorisk tid,
Borge

INTERESSANTE KULTURMINNER
Milorghytte (før restaurering)

HISTORISKE BYGNINGER/ANLEGG
Homlungen fyr, Hvaler

KARTTEGNENE

I «TURKART ØSTFOLD»

Turveier og veifar Viktige turveier, historiske veifar og hulveier, broer, rodesteiner, verp/kasterøyser og varder	■	Fosser Berømte fossefall og bortgjemte idyller	
Utvalgte fornminner Steinalderboplasser, helleristninger, gravrøyser, gravhauger, større gravfelt og enkelte før-reformatoriske ruiner. Helst merket og tilrettelagte, men også noen bortgjemte i skog og utmark		Utsikt Utsiktspunkter med eller uten tårn, samt gamle vardesteder	
Bygdeboger Alle registrerte bygdeboger, samlet viser de folkevandringstidens forsvarsstruktur		Turområde Turmark, fjellområde (som regel tilrettelagt med parkering, tavle og stier)	
Middelalderkirke Samtlige steinkirker fra middelalder		Strandsone Utvalgte friluftsområder og andre attraktive og lett tilgjengelige naturområder ved sjø, vann og vassdrag (med parkering og sti)	
Kirkeruin/Gammel kirke Kirker fra nyere tid, kirkeruin, gammelt kirkested eller kirkegård		Badeplass Tilrettelagte badeplasser med parkering og god atkomst (kun større separate parkeringsplasser er vist med eget P-tegn i kartet)	
Interessante kulturminner Fangstgroper og kattiser (fiskegarder), rydningsrøyser, hustuffer, sag- og mølleruiner, gruver, skjerp og andre tekniske kulturminner, samt skjulesteder for Milorg (1944-45)		Annen severdighet/turmål Andre tema (minnesmerker, bautaer, kunstverk, rasteplasser m.m.) eller til bruk for differensiering av tema-gruppene ovenfor	
Mystikk Hellige kilder, interessante naturminner og steder tilknyttet sagn og mystikk eller gåtefulle navn	●	Parkering Utfartsparkering	
Historiske bygninger/anlegg Museer og bygdetun, gamle bydeler og parker, skanser og festningsanlegg, herregårder og andre historiske tun eller bygninger (noen private, andre åpne for besøkende)		Kanoutsetting Båtutsetting uten kjørerampe for bil	
Natur- og kulturlandskap Markante trær eller lunder og utvalgte naturskoger, våtmarker, beitehager og engbakker mv		Båtutsetting Med sjøsettingsrampe og parkering	
		Turhytte Skihytte (med og uten overnatting, betjente og selvbetjente DNT-hytte, Kystledhytte)	
		Turistinformasjon Informasjonskontor	

OPPLEVELSESPUNKTER:
Bildene i rapporten er tatt ved opplevelsespunkter. Karttegnene i tabellen viser vei til rundt 1000 slike steder i Østfold.

KARTLØSNING: FRA PAPIR TIL INTERNETT

De digitale turkartene setter brukerne i førersetet. Ved å lete, zoome, velge og vrake kan alle lage sine egne kart over nærområdet eller planlegge familieutflykten.

Det trykte turkartet ble fordelt på 4 kartblad i en hendig mappe. De fleste opplevelsespunktene ble lagt inn, uten navn eller beskrivelse. Til gjengjeld ble det presentert utvalgt informasjon på baksiden av hvert kartblad, bl.a. tegnforklaring og beskrivelse av de ulike opplevelsestemaene, bilder av utvalgte opplevelsespunkter, ortofotokart med historiske veier, og ikke minst, henvisning til det digitale turkartet på www.turkart.no/ostfold.

Brukerne bestemmer

Det digitale turkartet har ikke de samme plassbegrensningene som det trykte. Derfor inneholder det langt mer informasjon og gir flere valgmuligheter for brukerne. Stier og opplevelsespunkter er tydelig merket, og brukerne kan hele tiden skifte ordinært bakgrunnskart og et ortofotokart der opplevelsespunktene kan spores i forhold til trær, bygninger og andre detaljer i landskapet. Ved å zoome seg inn i kartet, får brukeren fram detaljer som ikke vises i det trykte kartet.

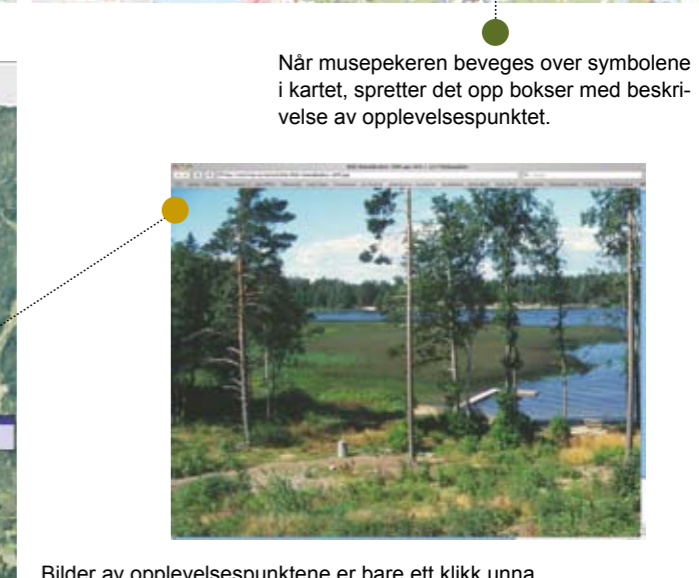
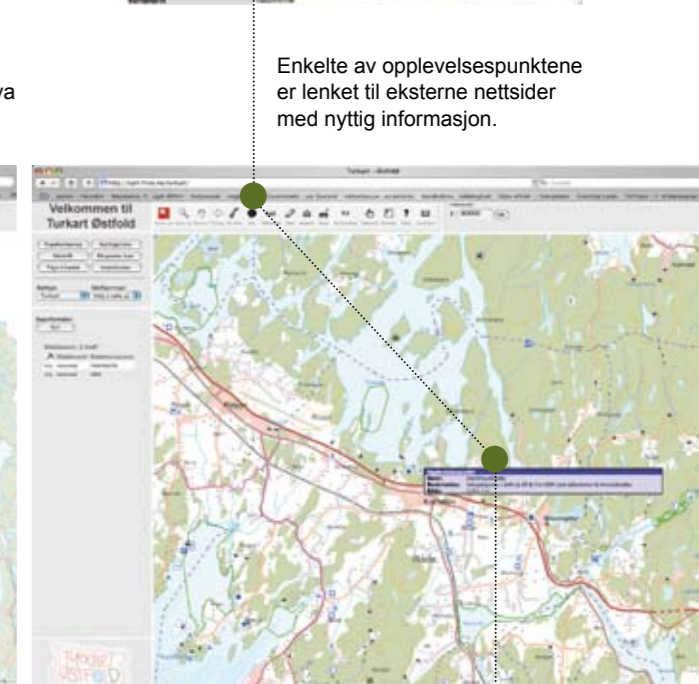
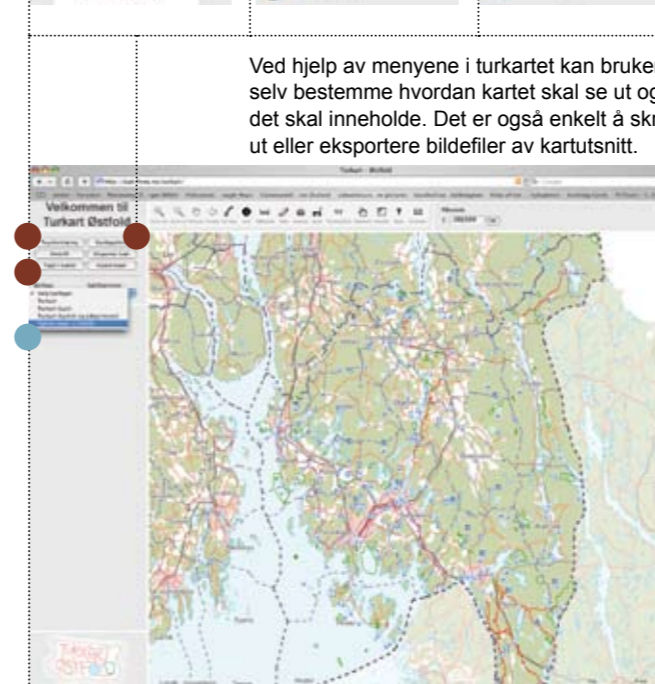
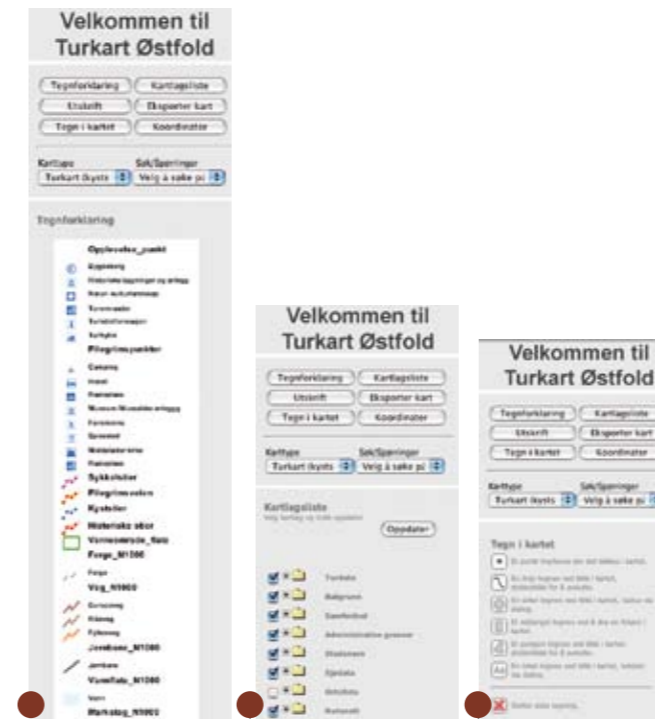
Hvert opplevelsespunkt er knyttet til bokser med informasjon som spretter opp når man beveger musepekeren over symbolet. Boksene inneholder navn og beskrivelse av punktet. Mange av boksene er også lenket til bilder fra stedet. Fotoarkivet er under utbygging og stadig nye foto blir lagt til kartdatabasen. Viktige områder og turmål vil bli tilgodesett med egne faktaark, linker til detaljkart og flere bilder.

Da turkartet er digitalt og nettbasert, er det lagt opp til at den enkelte bruker kan lage og skrive

ut sine egne turkart, eller dele kart med andre. Av hensyn til fargeblinde er det også laget en versjon med lyst bakgrunnskart, der stier og annen rød tegning er tydelig skilt fra grønn skogfarge.

Brukerne kan bidra

Internettløsningen gir dessuten mulighet for å utvikle og oppdatere kartet kontinuerlig. Med kartgrunnlaget på plass, er det langt mindre kostbart å utvide det digitale turkartet enn det er å oppdatere og trykke nye papirkart. Det kan legges til rette for en blogg mellom brukerne, og et eget opplegg for tilbakemelding der brukerne selv kan bidra med oppgradering av turkartet. Flere ivrige brukere har sendt inn bilder som allerede er lagt inn i kartbasen.

Ved hjelp av menyene i turkartet kan brukerne selv bestemme hvordan kartet skal se ut og hva det skal inneholde. Det er også enkelt å skrive ut eller eksportere bildefiler av kartutsnitt.

Enkelte av opplevelsespunktene er lenket til eksterne nettsider med nyttig informasjon.

Brukerne kan enkelt velge mellom å se kart eller flyfoto.

Når musepekeren beveges over symbolene i kartet, spretter det opp bokser med beskrivelse av opplevelsespunktet.

Bilder av opplevelsespunktene er bare ett klikk unna.

VIDEREUTVIKLING: TURKARTENES FRAMTID

Turkartene åpner både for geografisk utvidelse, flere funksjoner og nye bruksområder. Prosjektet ønsker tips og idéer fra brukerne for å videreutvikle løsningen.

Utvide kartområdet

Turkartet skal ikke begrenses til Østfold fylke. Allerede nå fyller det et rektangel som inkluderer Follo og søndre del av Aurskog-Høland. På svensk side dekker turkartet deler av Årjäng, Dals-Ed, Tanum og hele Strömstad. Disse ytre områdene er foreløpig bare med i kartgrunnlaget, men manus med opplevelsespunkter er klart til å legges inn i databasen. Dette vil bli gjort når nabokommunene kommer med i turkart samarbeidet. Gjennom turkartprosjektet i Østfold er det allerede registrert 500 opplevelsespunkter utenfor fylkesgrensene.

I første omgang er det aktuelt å utvide turkart samarbeidet til Akershus, Oslo og de svenske lenene Värmland og Västra Götaland. Deretter kan grensene flyttes videre utover, slik at Østfold kun blir en liten del av en stor, sammenhengende turkartløsning. Målsettingen er at folk skal kunne skrive ut regionale og lokale turkart på tvers av kommune- og fylkesgrenser.

Faktaark

Det er begrenset hvor mye informasjon som

kan legges inn på hvert opplevelsespunkt i det digitale kartet. Derfor vil det bli laget egne faktaark for viktige områder og turistmål. Faktaarkene vil vises som ikoner når man velger et opplevelsespunkt. De vil inneholde bilder, detaljkart, historikk og fortellinger som kan krydre turen.

Nye tema og ferdige turforslag

Turkartet omfatter en lang rekke enkeltstående opplevelsespunkter og turmål. Mange av disse kan samles til ferdige turforslag. Ett tema kan være båtturisme, et annet vandreruter fra hytte til hytte – eller fra gård til gård der det er lagt opp til gårdsturisme langs stier og veier i åpent kulturlandskap. Turforslagene kan kombineres med Kyststien, Pilegrimsleden og andre historiske veifar som tar turgjengere med til bortgjemte idyller utenfor hovedtrafikkårene. Ved siden av lengre turopplegg, kan kartet også foreslå mer avgrensede utfartsmål der man i løpet av en time eller tre kan få med seg en fin runde – enten i nærmiljøet eller med utgangspunkt i en p-plass. Det vil også være aktuelt å merke ruter som er tilrettelagt for funksjonshemmede, barnevogner og sykler. Skiløyper og kano- og kajakkruiter kan komme med senere.

Kart til undervisning

Turkartet bør også være noe mer enn et rent turkart for skolene. Databasen kan utvides

NATUR- OG KULTURLANDSKAP
Beitehage i ravineområde, Båstad

Fra venstre:
FOSSER
Buerfossen, Sarpsborg

BADEPLASS
Elvestadsletta ved Øyeren,
Trøgstad

TUOMRÅDE
Merket sti i fjellaområde

«Dette var fantastisk! Jeg bor for tiden i Peru, og det er utrolig å kunne gjenoppfriske turer fra gammelt av.»

En av tilbakemeldingene på www.turkart.no

>

med informasjon om natur, geografi, historie og friluftsliv, slik at skolene kan planlegge ekskursions og turer. Det vil gjøre kartet vel-egnet til geografisk kunnskapsformidling og historieforståelse, og skolene kan lage sine egne tur- og temakart for nærområdet.

Blant informasjonen som kan legges til databasen er naturressurser, arkeologi og bosettingshistorie, bygdeborger og nyere forsvarsstrukturer, middelalderens kulturlandskap, veier, samferdsel, sentra og urbanisering. Det er allerede utarbeidet manus for flere historiske tema, bl.a. gamle veier, kirkesentra, steds- og bygdenavn og biskop Jens Nilssøns visitasreiser på slutten av 1500-tallet.

Invitasjon til samarbeid

I Østfold er det tre aktive turistforeninger som organiserer vandringer i og utenfor fylket. I tillegg kommer en lang rekke lokale historielag, som bl.a. registrerer kulturminner, merker gamle veifar og arrangerer rusleturer. Det er gledelig om turkartene blir brukt i forbindelse med slike aktiviteter. Samtidig vil organisasjonene kunne gi verdifulle opplysninger, tips og bilder til den felles kartløsningen. Vi håper på et tettere samarbeid med de frivillige organisasjonene om den videre utviklingen av turkartene. Det vil kreve løpende kvalitetssikring og at man skiller den lokale utviklingen fra den regionale, men gevinsten vil være økt informasjonstilfang og engasjement for Turkart Østfold.

Fra venstre:
STRANDSONE
Friluftsområde ved Kuvauen,
Vesterøy (Hvaler)
ANNEN SEVERDIGHET/TURMÅL
Bernstøtta i Mossemarka
Søtlandeika i Trøgstad,
ca. 900 år gammel

UTSIKT
Rødsåsen, Jeløy

«I sommer hadde jeg tenkt å gå fra Oslo til Moss. Vi har hytte på Larkollen og det er jo et deilig mål! Til Sandbakken fra Skullerud er jo ruta grei, men lengre har jeg ikke vært! Håper jo at det er blåløyper ned til Ås, men ville satt veldig pris på noen løypetips fra dere! Jeg har med meg hund med kløv og telt, men trenger noen provianteringsmuligheter underveis! Tusen takk for hjelpen!
Vennlig hilsen Ida»

En av tilbakemeldingene på www.turkart.no